

Kotoutumistarjottimen täyttö- ja käsittelyohje

Kotoutumistarjottimelle kootaan järjestöjen ja yhteisöjen kotoutumista tukevat toimintamuodot.

Toivottavaa olisi, että tarjottimia täytettäisiin yhdessä muiden järjestöjen ja viranomaisten kanssa yhteisissä tapaamisissa. Etenkin paikallistasolla tästä on suurta hyötyä yhteistyön tiivistymisen ja yhteisen suunnittelun aikaansaamiseksi. Järjestö voi myös koota kotoutumistarjontansa itse pelkästään omasta toiminnastaan.

Kotoutumistarjottimen työpohjassa keskellä oleva tyhjä tila täytetään järjestön/järjestöjen moninaisilla kotoutumista tukevilla toiminnoilla. Kotoutumistarjotin on käytettävissä sekä PowerPoint-tiedostona että A3-kokoisena julisteena, joita voi tilata osoitteesta <http://www.punaisenristinkauppa.fi>. Kotoutumistarjotin on saatavilla suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi.

Kotoutumistarjottimen alareunassa on kolme kotoutumisprosessin ulottuvuutta ja toiminnot merkitään sen mukaan, ovatko ne ensisijaisesti

1. varhaisen kotoutumisen toimintamuotoja
2. toimintoja, jossa maahanmuuttaneet ovat itse tekijöinä
3. toimintoja, jotka ovat avoimia ja yhdenvertaisia kaikille mukana olijoille.

Monet toimintamuuodoista voivat sijoittua useaankin paikkaan työpohjalle.

1. Varhaisen kotoutumisen toimintamuodot:

- Toimintamuodot, joilla tarjotaan tukea alkuvaiheen kotoutumiseen
- Esim. äiti-lapsi-kerhot, kielikerhot ja muu kielitoiminta, arjen apu, ystävetoiminnan eri muodot
- Näissä toiminnoissa on yleistä, että järjestö suunnittelee ja tarjoaa toimintaa ja maahanmuuttaneet ovat useimmiten osallistujan roolissa

2. Maahan muuttaneet mukana toiminnassa tekijöinä:

- Toimintamuodot, jossa toiminnan tekijöinä on sekä kantaväestön että muuttajien edustajia
- Esim. kansainväliset klubit, nuorten kerhot, vertaistoiminta, ryhmien vetämisvastuu, ohjaustehtävät
- Suunnittelu on usein kantaväestön käsissä, mutta toiminnan pyörittäjinä on myös maahanmuuttaneita

3. Kaikille avoin yhdenvertainen toiminta:

- Toimintamuodot, jotka ovat osa järjestön tai muun tahon perustoimintaa ja jossa toimijat ovat tasaveroisessa suhteessa toisiinsa omassa roolissaan (ryhmän osallistuja, ryhmän ohjaaja, vertaisohjaaja, hallituksen jäsen, viestintävastaava)
- Esim. nuorisoryhmän ohjaaja, lipaskerääjä, tapahtumavastaava, tukihenkilö, kokkikerhon vetäjä, jalkapalloseuran pelaaja, yhdistyksen sihteeri...

Valtakunnallinen taso

Kuvaa kotoutumista tukeva toiminta kolmivaiheisesti huomioiden prosessien eteneminen (varhaisen kotoutumisen toiminta, maahanmuuttaneet toimijoina sekä yhdenvertainen toiminta). Tärkeintä on saada kuvattua järjestön perustoimintaa, mutta voit merkitä näkyviin myös keskeiset, käynnissä olevat projektit.

Jos vapaaehtoistoiminta ei ole järjestösi juttu, merkitse janalle näkyviin esim. tuotetut materiaalit, oppaat ja järjestösi tarjoama koulutus- tai ohjaustoiminta (mihin kohtaan prosessia ne parhaiten osuvat). Myös vaikuttamistyön sisällöt voi laittaa näkyviin, minkä kohderyhmien puolesta puhutaan ja vaikutetaan.

Jaa järjestösi valtakunnallisen tason kotoutumistarjotin alue-, piiri- tai maakuntatasolle ja pyydä sitä/heitä täyttämään alueellinen, realistinen ja konkreettinen kotoutumistarjotin oman toimijajoukon kanssa.

Pohdittavaksi: minkälaista sopimista ja tiedon vaihtoa tarvitaan valtakunnallisesti järjestöjen ja viranomaisten kesken?

Alueellinen taso

Kuvaa kotoutumista tukeva toiminta kolmivaiheisesti huomioiden prosessien eteneminen (varhaisen kotoutumisen toiminta, maahanmuuttaneet toimijoina sekä yhdenvertainen toiminta) sen mukaan, mitkä alueelliset toimintatavat tai -muodot ovat toiminnassa omalla alueella.

- Jos kyseessä on valtakunnallinen järjestö: Tehdäänkö alueilla jotain sellaista, mitä valtakunnan toiminnassa ei tehdä? Tehdäänkö alueilla kaikkea samaa mitä valtakunnallisesti on kuvattu?
- Jos kyseessä on alueellinen järjestö: Painottuuko joku toimintamuoto erityisesti esim. perinteiden tai alueellisen erityisyyden mukaan?

Pohdittavaksi: minkälaista sopimista ja tiedon vaihtoa tarvitaan alueellisesti järjestöjen ja viranomaisten kesken?

Paikallinen taso

Kuvaa kotoutumista tukeva toiminta kolmivaiheisesti huomioiden prosessien eteneminen (varhaisen kotoutumisen toiminta, maahanmuuttaneet toimijoina sekä yhdenvertainen toiminta) sen mukaan, mitkä paikalliset toimintatavat tai -muodot ovat toiminnassa omalla paikkakunnalla. Paikallisen tason kotoutumistarjottimelle lisätään kaikki järjestöt, joiden toiminta on avointa kaikille. Järjestön ei tarvitse olla erityisen ”monikulttuurinen”. Tarjottimelle kootaan kaikki harrastusjärjestöt, uskonnolliset toimijat ja muut tahot, jotka toimittavat myös maahanmuuttaneet mukaan perustoimintaansa.

Pohdittavaksi: minkälaista sopimista ja tiedon vaihtoa tarvitaan paikallisesti järjestöjen ja viranomaisten kesken?

Valmis kotoutumistarjotin esille

Jos järjestösi täyttää kotoutumistarjottimen työstöpohjaan käsin esim. työpajassa, se on hyvä skannata, jotta sitä voi jakaa.

Kotoutumistarjotinta voi käyttää omassa toimintaympäristössä kuvaamaan toimintaa ja tutkimaan, mitkä asiat vaativat edelleen kehittämistä tai lisätoimia. Järjestöjen yhteisissä työpajoissa saadaan näkyväksi kotoutumista tukevat toiminnot vahvuudet ja heikkoudet, ja voidaan parantaa ja lisätä kotoutumistoimintaa esim. suunnittelemalla yhdessä ja jakamalla tehtäviä tai järjestämällä yhteisiä tilaisuuksia ja koulutuksia.

Tärkeä käyttökohde kotoutumistarjottimelle on yhteistyö viranomaisten kanssa. Tarjotinta voi täyttää yhdessä viranomaisten kanssa. Samalla on hyvä sopia toiminnan seurannasta, toiminnan vaatimista resursseista ja siitä, että ajantasainen tieto toiminnasta kulkee molempiin suuntiin säännöllisesti.

Vuosien 2015–2016 aikaisempaa suurempi turvapaikanhakijoiden määrä sai järjestöt yhdessä pohtimaan, miten koordinoita vastaanottoon ja kotoutumisen tukeen liittyvää yhteistyötä ja miten skaalata toimintaa. Tätä varten ne tuottivat mm. kotoutumistarjottimen.

Lisätietoa: <https://rednet.punainenristi.fi/kototarjotin>